

בסיס וצורן סופי וסוגי צורנים – תרגול

1. לפניכם שש מילים.

עֲבְרִית, צְרָפְתִית, פְּרִסִית, טוֹרְקִית, סְעוֹנִית, גְּרַמְנִית

- א. מהו הצורן הסופי המשותף ל**כל** שש המילים? _____
- ב. איזו מילה יוצאת דופן ב**משמעות** הצורן הסופי שלה? _____
- ג. מהי ה**משמעות** של הצורן הסופי במילה שכתבתם בסעיף ב? _____
- ד. מהי ה**משמעות** של הצורן הסופי ביתר במילים? _____
- ה. המילה **צְרָפְתִית** יכולה להתפרש בשתי משמעויות. כתבו שני משפטים, ובכל משפט שבצו את המילה **צְרָפְתִית** במשמעות **שונה**.
- משפט ראשון: _____
- משפט שני: _____

2. לפניכם מילים שונות שיש בהן הצורן הסופי -ו'.

יָלְדוֹן, מַחְשָׁבוֹן, סִפְלוֹן, מְסָרוֹן, יוֹמוֹן, מְקוֹמוֹן, דְּבָשׁוֹן, דְּגָלוֹן, עֵתוֹן, הֶלִיכוֹן

א. מיינו את המילים שלעיל בטבלה שלפניכם לפי משמעות הצורן.

משמעות:	משמעות:	משמעות:

3. לפניכם רשימת מילים.

שִׁחְקוֹ, מִשְׁפָּטוֹ, מִנְעוּלוֹ, חֵלִילוֹ, מִדְּעוֹ, יְדוּעוֹ

- א. ברשימה יש מילה אחת שדרך היווצרותה **איננה** בסיס וצורן סופי. העתיקו אותה. _____
- ב. המילה **חֵלִילוֹן** יכולה להתפרש בשני מובנים, ובכל אחד מהם הצורן יהיה שונה. כתבו שני משפטים - במשפט הראשון שבצו את המילה כך שהצורן יובן כצורן **גזירה**, ובמשפט השני שבצו את המילה כך שהצורן יובן כצורן **נטייה**.
- צורן גזירה: _____
- צורן נטייה: _____

4. לפניכם רשימת שמות של בעלי מקצוע.

חֲשֵׁמְלַאי, פְּרִסוּמַאי, קַפַּאי, חֶקְלַאי, בִּימַאי, לְשׁוֹנַאי

- א. מהו הצורן הסופי המשותף לכל השמות? _____
- ב. העתיקו שני שמות שבסיסיהם שייכים לגזרת המרובעים. _____, _____

5. דוברי עברית רבים מתבלבלים בין חֶקְלַאי ובין חֶקְלַאי. שבצו את הצורה הנכונה (כולל הניקוד) בכל משפט שלפניכם, ונסחו מסקנה בסוף הסעיף.

א. ה_____ החרוץ מתעורר מוקדם כדי לחרוש את שדהו.

ב. אין כניסת רכבים לשטח _____ !

מסקנה: _____

6. בכנסיות הנוצרים נהגו בעבר למנות אדם שיצלצל בפעמון גדול לציון השעה או לציון הלוויית המת. בעברית נוהג השם פֶּעֶמוֹנֵר לציון תפקיד זה.

א. ציינו את דרך היווצרותה של המילה פֶּעֶמוֹנֵר. _____

ב. כתבו מילה משלכם שנוצרה בדיוק באותה הדרך. _____

7. לפניכם רשימת שמות תואר.

קוֹצָנִי, עֶכְשׁוּי, שְׁמֵשִׁי, חֶרְפִּי, רוֹחֲנִי, בִּיתִי, יְרוּשָׁלַּמִּי, קוֹלָנִי

א. אילו צורנים סופיים יש ביתר השמות? _____

ב. העתיקו שם אחד שצורנו יכול להתפרש גם כצורן נטיית. _____

8. לפניכם שלושה צמדי מילים.

סַפְרִיָּה-מִסְגָּרִיָּה, עִירִיָּה-פְּנִסִּיָּה, נִקְנִיקָה-עוֹגָה

א. איזה צמד יוצא דופן מבחינת המשמעות? _____

ב. מהי המשמעות המשותפת ליתר הצמדים? _____

ג. מהו הצורך הסופי המשותף לכל המילים? _____

ד. מהו בסיס המילה מסגרה? הסבירו מדוע בסיס זה חורג מן המצופה מבחינת משמעות המשקל.

9. לפניכם רשימת מילים.

יפאות, ספרות, אלימות, פנות, חברות, עדות, מלצרות

א. ברשימה יש מילה אחת שיש לה שני צורנים סופיים. העתיקו אותה, וציינו את שני צורניה.

המילה: _____, הצורנים: _____, _____

ב. העתיקו מן הרשימה שתי מילים ששייכות לגזרת נע"ו. _____, _____

ד. מהי המשמעות המשותפת של הצורך הסופי בכל המילים שלעיל? _____

10. לפניכם רשימת שמות פרחים.

פחלית, חרצית, נורית

א. מהו הצורך הסופי המשותף לכל השמות? _____

ב. כתבו מילה נוספת שיש לה הצורך הסופי שצייתם בתת-סעיף א אך יש לה משמעות שונה.
